

SAVAŞ ÖNCESİ OSMANLININ DURUMU

Osmanlı ilk başta İtilaf Devletleri'nin yanında savaşa girmek istedi. Ancak İtilaf Devletleri, Osmanlıyı paylaşma planları yaptıkları için kendi yanlarında savaşa almadı. Bu durum üzerine Osmanlı;

- » Siyasi yalnızlıktan kurtulmak,
- » Son zamanlarda kaybettiği yerleri geri almak,
- » Kapitülasyonları kaldırmak gibi nedenlerden dolayı savaşa girme kararı aldı.

Almanya'nın Osmanlıyı Yanında İstemesinin Nedenleri

- » Osmanlının jeopolitik konumundan yararlanmak istemesi (Boğazlar ve Süveyş Kanalı)
- » Cephe sayısını artırarak yükünü hafifletmek istemesi
- » Osmanlının halifelik yani dinî gücünden yararlanmak istemesi
- » Osmanlının yer altı ve yer üstü zenginliklerinden yararlanmak istemesi

Osmanlının Almanya'yı Tercih Etmesinin Nedenleri

- » İngiltere ve Fransa'nın Osmanlı topraklarında gözlerinin olması ve Osmanlıyı yanlarında istememeleri
- » İttihat ve Terakki'nin Almanya'nın savaşı kazanacağını düşünmesi

I. Dünya Savaşı'na Girmemiz

İngiliz sömürgesi olan Mısır'ı bombalayan iki Alman gemisi Goben (Yavuz) ve Breslav (Midilli), İngiliz donanmalarından kaçarak boğazları geçip Osmanlıya sığındı.

Osmanlıya sığınan bu gemileri İngiltere iade etmemizi isteyince Osmanlı bu gemileri satın aldığını bildirmiş, Alman askerlerine Türk asker kıyafetleri giydirilmiş, gemilere Osmanlı bayrağı çekilerek bu iki geminin isimleri değiştirilmiştir.

Bu iki gemi Karadeniz'i geçerek Rus limanlarını (Sivastopol, Odessa) bombalamış ve Osmanlı resmen savaşa girmiştir.

I. DÜNYA SAVAŞI'NDA OSMANLININ SAVAŞTIĞI CEPHELER

TAARRUZ CEPHELERİ

- » KANAL
- » KAFKAS

SAVUNMA CEPHELERİ

- » ÇANAKKALE
- » IRAK (BASRA)
- » SURİYE-FİLİSTİN
- » HİCAZ-YEMEN

Harita 1: Osmanlı Devleti'nin savaştığı cephehar

YARDIM GÖNDERDİĞİMİZ CEPHELER:

- » GALİÇYA
- » MAKEDONYA
- » ROMANYA

DİKKAT

Taarruz cephelerimiz “K” harfi ile başlamaktadır. Yardım cephelerinin sonunda ise yardımın “ya”-sı bulunmaktadır. Geriye kalanlar savunma cepheleridir.

KANAL CEPHESİ

Görsel 1: Osmanlı askerlerinin Kanal Cephesi'ndeki mücadelesi

Osmanlı – İngiltere arasında yapılmıştır. Almanya'nın isteği üzerine açılmıştır. Amaç İngiltere'nin Uzak Doğu sömürgelerine giden yolu ele geçirmektir.

Almanların da desteğiyle harekete geçen Bahriye Nazırı Cemal Paşa komutasındaki Osmanlı askerleri, Şubat 1915'te Süveyş Kanalı'na ulaşmak için harekete geçti.

Ancak çöl şartları, açlık ve susuzluk nedeniyle askerlerimizin Süveyş Kanalı'nı ele geçirme girişimlerinin başarısızlıkla sonuçlanmasına neden oldu.

KAFKAS CEPHESİ

Osmanlı – Çarlık Rusya arasında yapılmıştır.

Cephenin Açılmasının Nedenleri:

- » Rusları Doğu Anadolu'dan atarak Orta Asya Türkleri ile birleşip büyük bir Türk dünyası kurmak (Turancılık).
- » Bakü petrolünün kontrolünü sağlamak (Almanya'nın isteği).

Görsel 2: Cepheye giden Osmanlı askerleri, Sarıkamış

Enver Paşa'nın emri sonrasında ordumuz saldırıya geçmiştir. Ancak ağır iklim şartları, malzemelerin zamanında gelmemesi gibi nedenlerle binlerce askerimiz donarak şehit olmuştur. Tarihimizde yaşanan bu olaya Sarıkamış Olayı denir.

Bu olaydan sonra Ruslar, Doğu Anadolu'yu işgal etti. **Bolşevik İhtilali** sonrası Çarlık Rusya yıkılmış, Sovyet Rusya kurulmuştur. Yeni kurulan Sovyet Rusya, I. Dünya Savaşı'ndan çekilmiştir.

Rusya savaştan çekilince Osmanlı Devleti ile **Brest Litovsk Antlaşması**'nı imzalamıştır.

ÇANAKKALE CEPHESİ

İngiltere ve Fransa birlikte hareket ederek Osmanlı Devleti'ne savaş açmıştır.

İtilaf Devletleri'nin Savaşı Başlatma Gerekçeleri:

- » Rusya'ya yardım götürerek iç karışıklık çıkmasını engellemek.
- » İstanbul ve boğazları alarak Osmanlı'yı savaş dışına itmek ve savaşı kısa sürede bitirmek.
- » Savaşa girmeyen Balkan milletlerini kendi yanlarına çekmek.

İtilaf Devletleri bu amaçlarına ulaşmak için büyük bir donanma ile Çanakkale Boğazı'ndan geçmeye çalışsalar da gemiler boğaza döşenen mayınlara çarparak ağır hasar almaya başladı. Düşman kuvvetleri bu kez de Mehmetçiğin azmi ve Mustafa Kemal'in askerî dehasını ortaya koyduğu strateji ile karşılaştılar.

19. Tümen Komutanı Yarbay Mustafa Kemal'in emrindeki 57. Alay ve diğer birlikler harekete geçerek düşmanı geri püskürttü.

Savaşın Sonuçları:

- » I. Dünya Savaşı'nın süresi uzadı (2 yıl kadar).
- » Rusya'ya yardım götürülemedi ve Rusya'da iç karışıklık çıktı (Bolşevik İhtilali).
- » Bulgaristan, Osmanlı Devleti'nin yanında savaşa girdi.

Görsel 3: Mustafa Kemal Çanakkale Cephesi'nde

NOT

Bulgaristan'ın savaşa girmesi ile Osmanlı – Almanya arasında kara bağlantısı kurulmuştur.

NOT

Mustafa Kemal buradaki başarılarından dolayı **albaylığa yükselmiştir**.

Bu cephedeki başarıları sayesinde ileride yapılacak olan Kurtuluş Savaşı'nın lideri olma yolunda önemli bir adım olmuştur.

HİCAZ-YEMEN CEPHESİ

Osmanlı – İngiltere arasında yapılmıştır. İngilizler casuslar gönderip Arapları toprak vaadiyle Osmanlıya karşı kıskırttı. Şerif Hüseyin ve oğulları ayaklandı.

Savaş kaybettik. Ümmetçilik akımı sona erdi.

IRAK (BASRA) CEPHESİ

Osmanlı – İngiltere arasında yapılmıştır. Cephe, bölgedeki petrol alanlarını ele geçirmek ve kuzeye doğru ilerleyip Ruslarla birleşmek isteyen İngiliz kuvvetleri tarafından açıldı.

Osmanlı Devleti ilk başta Kut'ül Amare'de başarılı olsa da İngiltere sömürgelerinden durmadan yardım geldiği için başarısız oldu.

SURİYE-FİLİSTİN CEPHESİ

Osmanlı – İngiltere arasında yapılmıştır. Bu savaş, Kanal Cephesi'nin devamıdır. İngilizler, Kanal Cephesi'nde Osmanlıyı geri püskürttükten sonra Arapların da desteğini alarak Filistin ve Kudüs'ü ele geçirdi.

Osmanlı Suriye'ye çekildi.

Bu sıralarda Mustafa Kemal, bu cepheye 7. Ordu komutanı olarak atandı. Ancak I. Dünya Savaşı bitince Mustafa Kemal, İstanbul'a geri çağırıldı.

Görsel 4: Filistin'de Osmanlı Topçu Birliği

NOT

Galiçya, Makedonya ve Romanya cepheleri, sınırlarımız dışında savaştığımız ve müttefiklerimize yardım gönderdiğimiz cephelerdir.

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI'NIN SONA ERMESİ VE SONUÇLARI

- » Birinci Dünya Savaşı, 1914-1918 yılları arasında İttifak Devletleri (Almanya, Avusturya-Macaristan, Osmanlı Devleti, Bulgaristan) ile İtilaf Devletleri (Fransa, İngiltere, Rusya, İtalya, ABD) arasında yaşandı.
- » 1917'de Rusya, Bolşevik İhtilali sonrası Brest-Litovsk Antlaşması ile savaştan çekildi.
- » ABD'nin İtilaf Devletleri'ne katılması savaşın seyrini değiştirdi.
- » İttifak Devletleri birer birer yenilgiyi kabul ederek savaştan çekildi.
- » Savaş Osmanlı Devleti, Rus Çarlığı, Avusturya-Macaristan ve Almanya İmparatorluklarının yıkılmasına ve yeni devletlerin kurulmasına yol açtı.
- » ABD Başkanı Wilson'un 14 maddelik ilkeleri barış için temel oluşturmayı hedeflese de tam olarak uygulanamadı.
- » Milletler Cemiyeti kuruldu ancak kalıcı barış sağlanamadı ve İkinci Dünya Savaşı'na zemin hazırlandı.
- » Savaş büyük yıkımlara, siyasi değişimlere ve yeni ideolojilerin yükselişine neden oldu.